

LOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

vsak četrtek in velja a poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Maribor 6 K, za druge izvenveljavne dele 8 K. Naročnina se pošilja na: Upravišče „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Udeležba „Kotičnega tiskovnega“ dobivajo listi brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta 11. v. — Rokopisni se ne vračajo. — Upravišče: Koroška cesta 11. v. 5, sprejemno: naročnine, iznajde in reklame. — Serate se plačuje od enostopne pettivrate za enkrat 18 v., ali kar je isto, 1 kvadrantni centimeter prostora stane 12 v. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku „Mali razpis“ stane beseda 5 v. Parte in zahvale vsake pettivrate 24 v., izjeme in Poslano 30 v. — Izvešči se sprejemajo do tistega dne. — Reklame reklamirajo se poštne preste.

Dve tretjini Srbije zavzete.

Kmetje, pozor!

Za Maribor in Ptuj.

Kor znano, je mariborsko in ptujsko glavstavilo izvažanje jajc iz okrajnega glavstavila. Mariborsko glavstavilo je tudi začasno ustavažanje krompirja iz okrajnega glavstavila, da prebivalstvo v okraju in mestu Maribor z jajci in krompirjem. Ptujski »Stajerc«, urednik je draginjski zaupnik za mesto Ptuj (okraj) je v svoji zadnji številki prinesel glegge jajc krivo poročilo. »Stajerc« namvi glede zasege v ptujskem okraju: »Vsi nti jajc in trgovci z jajci so zavezani, da svoje zaloge jajc in istotako bodočo prajaje edino le mestnemu uradu v Ptuj ozilnišnici v Šternthalu. Glede zasege jajc v skem glavstavlu pa piše: »Jajca se mora občini oddati in se ne smejo izvažati, pa omur drugemu oddajati.« Ti dve »Stajercditvi ne odgovarjate resničdejstvom in se ne strinjate s tozadevnimi namestniji in okrajnih glavstavlov. Kakor edeli iz verodostojnega vira, je v okrajih samih prost in se torej smejo tudi krompir po okraju samem prosto proin kupovati. Le izven okraja se jajca ne zvažati.

o velja glede krompirja v mariborskem glavstavlu. »Stajerc« tudi pravi, da se bo »cena spo o ali potom sodnije dognala«. Tudi to je a le beganje s sodnijo. Cen ne določa sodapak namestnija oziroma okrajna glavstavla. rajno glavstavilo ni razglasilo cen, imajo iki prodajati, kakor se jim zdi pravično. tiče izvažanja iz okraja, dajejo glavstavla a vrednih slučajih dovoljenje za a z. ujsko glavstavilo, kjer pogrešamo v dragindevah samostojnosti nasproti mestu in nje-draginskemu zaupniku, pa nujno prosimo, da uesti s slično neresnično pisarijo begati lju-si itak že z neseštevlinimi odloki morajo be-ve.

nečke želje in nasveti.

aš somišljenik iz Slov. gorice nam piše: štev. 43 „Slov. Gospodarja“ smo brali, da bi merodajne oblasti tudi brigale bolj za kmeta, losedaj. Dosedaj se je po mojem mnenju nam-belo v prvi vrsti le za meščansko prebivalst-kmečko prebivalstvo pa nič ali pa le malo in dalo povod, da tudi jaz nekaj nasvetujem. e gre mi v glavo, kako je to, da se od kmeč-anu v sedanjem hudem času veliko zahteva, pa ima bore malo. Ali ni kmečki stan glavni iržave? Ali ne daje ravno on največ in naj-vojakov? Ali ne preživlja ravno kmečki stan to smo od vseh strani zaprli, da se ne more od živeža dovažati, sebe in tudi vse meščan-druga sloje? Ravno sedaj bi se morale mero-sebam oči odpreti, da bi sprevideli, da tako naprej. Kmečki stan se mora v naši državi poševati, če hočemo, da bo naša država, moč, vse strani. Naj se nastavi za reči, katere obhodna potrebuje in od trgovcev kupuje, tu-imalne cene in ne samo kmečkim pridelkom! ga ne bo, mora kmečki stan vedno bolj hirati o kmet slab, bo slaba tudi naša država. To losi kaže sedanja izkušnja. Zato je merodaj-

nih krogov sveta dolžnost, da skrbijo za to, da bo naša Avstrija močna, in to je le tem potom mogoče, če bodo vsaj toliko za kmeta skrbili, kakor za meščan-stvo.

Ali ne bi bilo dobro, če bi iz mest vse nepotrebn- ne ljudi iztrhali, da bi šli na deželo delat? Potem bi se stvar hitro obrnila. Draginja po mestih bi polago-ma ponehala, ker v mestih ne bi bilo toliko prebival-cev, na kmetih pa bi imeli več delavskih moči na razpolago. Kmečki posestniki bi svoja zemljišča lahko veliko bolje obdelovali in svoje pridelke pravočasno spravili, ko bi imeli več delavskih moči. In potem, če človek več pridelka, tudi lahko več proda, to se sa-mo ob sebi razume, potem bi tudi mestni prebivalci od kmeta vse lažje ceneje kupili. To stoji pribito.

V prejšnjih časih so celo visoke gospe same svojo hišo in kuhinjo oskrbovale, zdaj pa že najnižje-ga uradnika žena hoče imeti po eno ali več služkinj. Cemu to? Ali se ne pravi to, v mestu umetno delati draginjo, če se iz kmetov po nepotrebnem ljudje v me-sto vabijo? Kolikokrat sem bral v nemških časnikih, da se je v inseratih vabilo dekleta v mestne službe, če le mogoče iz kmetov. Ali je morebiti delo za člove-ka sramota, da se ga mestne gospe in domišljave frajle tako branjajo? Ne, ampak nasprotno, in da je vsako pošteno delo celo zdravo za človeka, to vidimo pri delavskem stanu.

Dokler naši državniki ne bodo na to mislili, da bi se dotok ljudi v mesta omejil, do ta čas draginja v mestih ne bo ponehala. Zatorej, kar je nepotrebnega in odveč v mestu, ven na deželo delat! Tako bo po-magano meščanu in kmetu, pa tudi država bo veliko na boljšem!

Franco Zupe, kmet in okrajni odbornik.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Italijani so pri tretji veliki ofenzivi najprej bobnali ob celo našo fronto ter jo skušali omajati. Ni slo. Na to so hoteli zavzeti vsaj Gorico. Dne 4. novembra so dobili nalog, da zvečer tega dne morajo biti v Gorici. Tako se je ob tej črti znova začel bobnajoči ogenj iz 100 težkih in 500 drugih topov. Na tisoče granat je padalo na naše postojanke, jih poteptalo ali zasipalo, in moštvo ali pokopalo ali ubilo. Da bi se ne mogel nihče umak-niti ali da bi se ne mogle dovesti nobene rezerve, so druge laške baterije sipale za našo fronto tako-zvani zatvorni ogenj. Naenkrat pa je bobnjeci ogenj na našo fronto ponehal, a zatvorni ogenj se je nadaljeval. To je bilo znamenje, da bo sedaj laška infanterija naskočila našo fronto. Med sika-njem min, treskanjem ročnih granat, bruhanjem ognjemetov, drdranjem strojnih pušk so nas res naskočili Italijani. Bile so same izbrane in neiz-rabljene čete. Vnel se je strasten boj. Toda naše rezerve se niso več brigale za zatvorni ogenj, am-pak skozi njega so hitele svojim tovarišem na fronto na pomoč. In začelo se je strahovito klanje. Petkrat so Italijani naskočili dne 4. in 5. novem-bra našo fronto, petkrat so bili odbiti. Od italijan-skih polkov, ki so tukaj napadali, se jih ni veliko vrnilo s cele kože. Izgubili so nad 50.000 mož.

S tem je bil tudi višek boja za Gorico za nas srečno prestan. Še skušajo Lahi nadalje naskakovati, dan za dnevom, toda iste silovitosti ni več. Gotovo se bodo dalje naskakovali, kajti začetkom decembra se odpre laški državni zbor, in takrat bo moral reči vojni minister, ker ne bo imel pokazati nebenih uspehov, da se ofenziva na-daljuje. Tako Lahi goljufajo sebe in druge.

Po listih se se Italijani bahali, da so vzamejo

Gorico, bodo šli Srbem skozi Albanijo na pomoč. Petemtakem ne bodo Srbi od Italijanov nikdar do-bili pomoči.

80 urna neprestana borba.

Cetovodja Roman Bende nam v svojem pismu z dne 30. oktobra krvavo odbito tretjo laško ofenzivo ob Soči sledeče opisuje:

„Prijetelje „Slov. Gospodarja“ bo gotovo zani-maio kratko poročilo o pravkar zmagovito izvojeva-ni tretji bitki ob Soči. Podajam tukaj par potez iz strašne igre zadnje sovražnikove ofenzive.

Predno se je ista začela, smo — kakor navadno o namerah sovražnikove armade — zvedeli par dni poprej. Lepega poldneva se začne muzika s težkoka-liberskimi topovi. Bili smo pripravljeni na ta ropot, ki ni ponehal skozi 80 u r. Na goro „Debeli vrh“ bli-zu gore Kosič je poslal sovražnik v tem roku najmanj 1000 težkih granat in šrapnelov. Da tuintam katera zaide v naša skrivališča in zahteva kakšno žrtev, je seveda jasno. Na omenjeni gori pa dosledno ni bilo žive duše. Po besnem ognju sovražne artilerije je so-vražnik prešel na pehotni napad z jako nespretnim u-vodom. Seveda smo pogostne napadalne poskuse že v kalu zadušili. Prizori za bogove, kako je laška napa-dalna črta obrnila hrbet našim postojankam! Pa vse-lej, kadar je bil napad odbit, je znova zagrmelo sem-kaj z morja — in zopet se je pričel pehotni napad — pa v s e l e j brez uspeha. Marsikatero junaško srce je izkrvavelo — zemlja je željno vsrkavala vase kri svojih branilcev.

Par slik iz teh dni:

Imeli smo mesečne noči. Služba je zahtevala, da sem po noči šel skozi razstreljeni strelski jarek; na nekem mestu, kjer je ostal zid cel, je čepel vojak s puško in bajonetom ... Sklonim se in šepnem: „Bog ne daj spati!“ Nisem še izgovoril, ko opazim, da je junak že trd. Mrtva straža ... Zopet drugi je umrl, naslonjen na zid. Ostečlenele oči so prežale, če se ne priplazi lakomna laška mačka do žičnih ovir, itd. V-sak pa je držal puško v krčevitem objemu ...

Splošno je znano, da laška pehota ni veliko vredna, zato mnogo bolj divja artilerija, ki razmeča strašno veliko municije. Pa vključ temu najdemo v pe-hoti izjeme. Tako se je n. pr. priplazil do naših ži-lich ovir pešec z varnostnim ščitom in z 6 m debelo o, z ekrazitno napolnjeno cevjo. Ravno, ko hoče pri-žgati vrstico, vsled česar bi se razletel velik kos po-stojanke, ga zadene smrtni strel ... Poprej pa se ni zmenil za prejete rane, ne za švigajoče krogle — ju-nak v naših očeh!

Zopet na drugem mestu se je dvignil laški čast-nik in s potegnjeno sabljo s peščico 4 mož naskočil do naše šance ... Občudovanja vreden samomorilec! Mi smo pa bili mnenja, da je samo peščica 4 mož bi-la pokorna njegovemu povelju!

Da disciplina v laški armadi ni baš mnogo u-važevana, utegne biti tudi dokaz, da smo zvečer na-štetokrat čuli na sovražni fronti kričanje in surovo zmerjanje častnikov, vemo tudi, da se v nekaterih ita-lijanskih polkih moštvo punit!

Predvčeraj smo imeli hud artilerijski ogenj. Ken smo si jako blizu, nekatere granate dobro zadenejo. Tudi jaz sem izgubil par ljudi. Bili so ranjeni brez zdravniške pomoči. Zaslišno sem jih obvezal, a tudi to ni bilo artilerijskemu opazovalcu prav in hotel me je — ubiti. Mrak je bil. Priletijo dve, tri granate, ne e-a-a se ne razpoči (kar se večkrat zgodi), šrap-nel pa se razpoči nad glavo ... brez škode, a meril je dobro. Dva sem že obvezal, tretjega imam baš v delu — slovenski fant je, novinec. Se-le pred kratkim je prišel k nam, a že sme nazaj. Pri glavi ga je do-bilo. A ne nevarne; samo nezavesten je. Sredi dela me preseneši granata. To pot se je razpočila, a mi čudežno ni storila nič. Nehote se dvigne srce in ustne zašepečejo v je-zenski mrak kratke zahvalnice: Ava Marija!

To pot sem se prepiral, kako neprimerno (pro-ti vojakom drugih narodnosti) poročati in

prenašajo teške ranenosti slovenski vojski. Katerega sem še videl ranjenega ali umirajočega, vsak je molil...

Sedaj imamo manjše boje, sovražna ofenziva pa je širila na cel front, kakor že gotovo veste iz uradnih poročil. Goro Sv. Mihaela ne daleč od nas je čuval s svojim ščitom nadangel sam. Lah je prišel s 5 brigadami (računajte!), a je bil kljub neverjetno divjemu artilerijskemu ognju odbit z 80% izgubami. Padlo je torej od vsakih 1000 Italijanov 800 mož. Potem uspehih sedvigav naših sreih ponos, da smo Avstrijci! Vsivemo, da je z nami Bog, in dokler nas On ne zapusti, bo z nami vednotudi sreča junaska. Mistojimo trdokaor zidi grada! — Prijateljem in znancem v domovini domoljubne pozdrave z našega bojišča!

Strašen in grozen dan.

Profesor Lovrić poroča v »Našem Jedinstvu«:

Dne 21. oktobra. Strašen in grozen dan! Rekel bi: zarotile so se vse nebesne, zemeljske in podzemeljske sile. Te buči, grmi, gore se tresejo, pečite zijajo; oblaki črnega dima so zastrli blago solncece, da ne gleda tega silnega gorja. Zdi se ti: sedaj hoče ljuti izdajica s pomočjo svojih topov izliti na nas ves bes, ki se je dolge vrsto let zbiral v njegovi Judeževi duši. In misli je, da nas je že uničil, kajti glej, že nastopa proti nam na Sv. Mihaelu, pri Zagori, višini *** in pri P. Strašno je plačal te napake!

Prisegel bi: peklenški sovražni ogenj je do besa razdražil branilce divne Soče. Da, vsi štirje nasadi so bili ob ogromnih sovražnikovih izgubah odbiti. Pri P. so naše strojne puške uničile cel, dobesedno cel sovražni oddelek, dočim je enaka usoda zadela močan sovražni oddelek, ki se je bil približal višini ***. Od cele množice je ostalo živih samo pet, a tusi ti so bili ujeti.

Vse to je strašno, toda še strašnejša borba je besnela pri Sv. Martinu. Tu se je sovražni ogenj izprevrgel najprej v najljutejši vihar, nato je sledil napad z napadom. Pa tudi ti napadi so bili gladko, da, gladko odbiti. Sovražnik je tudi tu imel silne izgube, ne vračunši množico ujetnikov, ki so padli v naše roke.

V neprestanem, strašnem sovražnem ognju je cel dan stala bojna črta na Doberdolu. Borba je bila pa vendar najljutejša na Sv. Mihaelu in na Sv. Martinu. Sovražnik je bil povsodi popolnoma potolčen. Pri Sv. Mihaelu smo ujeli 19 častnikov in 150 mož.

Hvala, neizmerna hvala dobremu Bogu, da so naše izgube naravnost neznahtne. Kakor se vidi, je od treh italijanskih ofenziv le ta najljutejša. Vsa znamenja kažejo, da bodo naši junaki, s pomočjo Vsemogočnega, tudi teje odoleli. Pač zadnji.

Ko sem to pisal, se je moja skromna kočica stresla. Že vem, kaj je: Poleg mene se je razletela sovražna bomba. Tako je od neke dobe vsak dan. Kaj hočemo? Človeško življenje je v božjih rokah. Naj se v vsem zgodi Njegova sveta volja!

Grozepolno streljanje ob Soči.

Jožef Bauman, doma iz Rač, piše dne 23. oktobra svojim starišem z bojišča ob Soči:

Od 17. oktobra popoldne že traja tretja velika bitka ob soški fronti. Kaj takšnega še nisem doživel, kar sem v vojski. Dasi sem navačen gromenja topov, ali tako, kakor je bilo to topovsko streljanje, se ne da popisati. Tisoče in tisoče granat je padlo na naše postojanke, ki so spremenjene v kupe kamenja. Lah ni streljal samo par granat na eno mesto, ampak je poslal na vsak meter po 10 do 20 granat in to si morete predstavljati, kako težko je v tem ognju vstrajati. Bil sem često omočen tako, da sem komaj stal. Po glavi mi je drnelo, toda ljubi Bog me je do sedaj še ohranil zdravega in nepoškodovanega. O Bog, varuj me še tudi z naprejem! Brez njegove volje še las ne pade z glave.

Sovražnik nam je razbil dva minska metača. Zopet so morali dati trije fanti našega oddelka življenje za domovino in cesarja. Tri dni in tri noči je bila neprestana kanonada, ki ji ni para v zgodovini. Dne 21. oktobra ob 1. uri popoldne pa so začeli napadati najprej berzaljeri. Z vihrajočimi peresi za klobuki so se začeli pomikati proti nam. Mislili so gotovo, da ni več duše v naših postojankah. Toda za kupi kamenja so se stali junaški branitelji in vsi laški napadi so do danes ostali brez uspeha. Počile so puške in berzaljeri so se valjali po kamenju. Naš ogenj je bil učinkovit. Naši šrapneli so grozno mesarili v italijanskih vrstah. Dne 21. oktobra smo odbili dva napada in pobili napadalce do zadnjega moža. Dne 22. okt. so nas Lah napadli štirikrat in so bili z groznimi izgubami vrženi nazaj. Danes se boj nadaljuje in zopet se pripravlja artilerija za napad. Molite za me! Bog z Vami in z menoj!

Nad 200 000 Lahov padlo.

Z južnega bojišča se nam piše 1. nov.:

Preteklo je sedaj že 5 mesev, odkar se bojujemo proti laškemu izdajcu. Kakor mačka na miš tako prežimo noč in dan na hinavskega polentarja. S prva je mislil, da bo vse naše hribe in doline v nahrbtnik pobral, tako hudo je njegova artilerija streljala; zraven je pa pozabila meriti. Italijanom ni bilo nič za to, ako je 100 korakov pred nami ali 100 za nami ustrelil, seveda nam ni storo nikoli nič naredilo. Lah si je mislil, da nas bo kar gromenje topov prepodilo iz naših postojank.

Večkrat so se na to priplazili Lah do naših žičnih ovir, a po kratkem boju so nam pokazali spet kopita. Niso namreč vedeli, da se slovenski fantje in moške ne umaknejo pred polentarjem ter so pripravljani braniti svojo domovino do zadnjega moža, do zadnje kaplje svoje srčne krvi.

Danes čez 5 mesev sedim spet v strelskem jarku ter premišlujem vse dogoike od začetka vojske. Koliko napadov se mu je že ponesrečilo do sedaj! Kako se mu je spet sedaj ponesrečila njegova ofenziva, Vam je že znano. Na vse kriplje si je prizadeval neprestano celih 5 dni, da bi nas prepodil iz naših jarkov, pa zaman. Avstrijci stojijo trdno kakor skala. Grozno je bilo gromenje topov, a sedaj pa spet ponehuje. Mislim, da Lahom spet municije primanjkuje in tudi ljudi ker imel je grozne izgube.

Samo ob Soči je padlo od 17. okt. naprej, kakor smo izračunali, najmanj 140.000 do 150.000 Italijanov; če računamo še koroško in tirolsko fronto, je padlo zadnje dni oktobra najmanj 200.000 Lahov. To niso nikake pretirane številke!

Mi pa upamo, da ga bomo tudi z naprejem premagali in do dobra izplačali njegovo izdajstvo, kakor do sedaj. Z nami je Bog in pravica!

Prisrčne pozdrave naročnikom »Slovenskega Gospodarja«: desetenik Ivan Sernec iz Ljutomer in Martin Mlakar od Sv. Vida pri Ptuj.

Doživljaji »Starega Rikarda« -- 305 cm topa ob Soči.

V Strefflerjevem vojaškem listu čitamo:

Sovražna artilerija je proti večeru ljuto obsipavala postojanke naše pehote na gorski planoti. Opazili smo cele vrste italijanskih topov, katere smo se ponoči prisilili k molku. Le en top, ki se nam je pridobro skril, je tulil do zore...

Solnce je bilo še zavito v meglo Jadranskega morja. Vzbudil me je silen grom in nagloma sem skočil pokonci. Stotnik Laytos je že sedel pri daljnogledu, z visoko naravnanim ovratnikom in z rokami v žepu.

Italijanski težki top je odajal strel za strelom in za vraga ni bilo najti, kje da je skrit. Stotnik Laytos je domobranski topničar, 30 let star, dvakrat ranjen, prsi ima pokrite z odlikovanji, v žepu ima dekret, da mu je dovoljen šesttedenski dopust. Toda Laytos ne zapusti svoje težke baterije — vzor vojaka. Danes je silno nervozen. Od daljnogleda stopi k zemljevidu, študira, koraka besno sem in tja, pali cigareto za cigareto, zopet sede k daljnogledu in išče, išče. Naenkrat se obrne.

»Prentilli!« Finančni stražnik, ki je služil v tem kraju in ki pozna 20 kilometrov na okoli vsak kamen, priskoči. »Ukazujete, gospod stotnik.« — »Poznate ono — le hišo tam na brdu?« Stotnik mu jo kaže na podrobnosti karti. — »Poznam. Stoji na obronku griča..., 100 metrov na levo od nje se nahaja cestno križišče. Preteklo leto je bila renovirana.«

Stotnik mi pomigne, da stopim k daljnogledu. »Poglej, pod vrhom griča...; vidiš hišo?« — »Vidim.« — »Ali opaziš kaj posebnega?« — »Nič.« — »Tako? Ali ne vidiš, da hiša ni povsodi enako bela?« — »Da, da, vidim. Nad oknom v prvem nadstropju se vidijo črne pege, kakor od saj ali dima.« — »No torej. Tam je skrit top, razumeš? Hiša ima spredaj nadstropje, zadaj pa le pritličje, ker je naslonjena na hrib. Toraj, te strele italijanske so zavlekle svoj top naravnost v sobo ter streljajo skozi okno. Res, znamenito. Toda pokvariti jim hočemo veselje. — Telefonist!« — »Kako ukazujete, gospod stotnik?« — »Naznanite bateriji: Baterija pripravljena za strel.« — Telefon brenči: »Baterija pripravljena.« Stotnik Laytos in nadpo-

ročnik Wehler računata in merita na karti. — »Telefonist.« — »Kakor ukazujete, gospod stotnik.« — »Dvig..., stran..., potez..., kot...« Povelje brenči v telefonu. — Povelje brenči v telefonu. — »Strel.« Nekoliko trenetkov poteče... »Ogenj!« Skoro v isti sekundi, ko je naš telefonist zaklical to besedo v aparat, se je stresel zrak, tam daleč doli je zagrmelo...

»Vujvujvuj!« Smrt je zatulila po zraku.

Skrajno razburjen bitim k daljnogledu ter napenjam oči. Stotnik mi pravi: »Imaš še čas, da si prižgeš cigareto ter mi nudi cigareto in vžigalico. Moja roka se trese, ko jemljem prižgano vžigalico.« — »Si pač še novinec, pa se boš že naučil, mi pravi stotnik hladno ter seže po uri. 35 sekund. Kadar jih bo 50, boš ravno pravočasno pri daljnogledu.«

Toda, jaz že sedim in napeto gledam tja na belo hišo, katere belina se sveti v žaru jutranjega solnca. Tam, tik hiše, opazim, da se giblje voz, okoli njega so male točke, — to so ljudje. V grlu me nekaj tišči. Hotel bi zakričati: »Stoj! Smrt prihaja!« Toda istočasno me prešine strasna želja: Da bi le zadela!

42 sekund. Sedaj mora počiti, ako nismo zgrešili, se oglasi mirno stotnik, vrže cigareto proč in sede k svojemu daljnogledu. V tem hipu se mi zazdi, kakor da bi bil tam nasproti nam zagrmel hrib. Ogromen, žoltasto-črn oblak dima — tri sekunde nato zamolkli odmev poka. Cel hrib, kakor da bi bljuval dim...

»Zadeli,« čujem stotnikov glas.

»Popolnoma smo zadeli,« potrjuje nadporučnik.

Prešla je skoro cela minuta, predno se je razblinil dim in nam odkril sliko groznega opustošenja, ki je povzročila eksplozija ekrazita. Hiše ni več. Kup ruševin, zevajoča vdrtina v zemlji, razmetano tramovje... Bog bodi milostiv ljudem, ki so se nahajali tam 500 m na okol.

»To je naš jubilejni strel,« pravi stotnik, nudeč mi cigareto. »Dvanajststotil!« To je natančno delo, kaj ne? Da, da, naš Rikard (tako imenujemo mi možnar po duhovitem poveljniku naše soške artilerije podpolkovniku Rikardu Körnerju, ki je padel kot žrtev granate, naš Rikard je kakor črnovojniki. Bije se za dva mlada! Bil je že pred Lütichom, pred Antwerpom — Bog ve, kje še vse. Stotnik je pokazal na svojo zagorelega ognjičarja. »Ognjičar Bauer!« — »Kakor ukazujete, gospod stotnik!« — »Že zopet nimate pripetih svojih odlikovanj! Zakaj jih pa nimate?« — »Javljam pokorno, gospod stotnik, ni več prostora za vse...« Ognjičar Bauer, ki je bil s »stariim Rikardom« v Belgiji, Franciji, na Poljskem, v Galiciji, pa v Srbiji in je prišel z njim sedaj na soško fronto, mi je nato pripovedoval marsikatero slavno in zanimivo o činih »starega Rikarda«...

Slovenec se ne boji, ako tud tisoč granat frči.

Z italijanskega bojišča se nam piše:

Dne 29. oktobra je bilo zopet prav vroče. Ta dan nam ostane v spominu, ker se je naš slovensko-štajerski polk št. ... zopet odlikoval in branil tako hrabro naše postojanke, da sta dve stotniji odbili petkrat močnejšega sovraga in ga dobro prelepli. Zanimivo in skoraj neverjetno, ako ne bi sam videl, je, da je naš podčastnik M. s petimi možmi prgnal sovraga, ki je bil približno 80 mož močan, tako da smo se vsi čudili hrabrosti tega junaka.

Sovražnik je napadel štirikrat naše postojanke, in sicer tako močno, da se je dognalo, da je napadal z enim polkom proti dvema našima stotnjama. Sovražne napade je podpirala močna artilerija in metalci min, tako da je bilo izredno močno gromenje in razbijanje, da so polentarji mislili, da ni nobenega Avstrijca več v postojankah. Pa močno so se zmotili. Naši slovenski možje in fantje so le mirno in hladnokrvno čakali na napad, kateri se je potem začel razvijati. Kadar se približajo Italijani našim žičnim zaprekam, takrat pa o joi! Naši vojaki so delovali z ročnimi granatami, tako da se je začelo strašno vikanje in kričanje polentarjev. Kadrovi hlapci so se morali obrniti nazaj. Sledila jim je naša artilerija in metalci min. Sovražniki so napad štirikrat ponovili in bili so vsikdar odbiti. Zemlja se je pokрила z ranjenci in mrličji. Naši vojaki so ponosno korakali po svojih postojankah, katerim je naš polkovni oče, g. polkovnik Hosner poslal telefonično pozdrave in pohvalo za junaški čin, katerega sta izvršili samo dve stotniji našega slovensko-štajerskega polka. Pozdravljam vse domačine in čitatele »Slov. Gospodarja« katerega tudi mi v bojni črti pridno prebiramo! Janez Mikša, narednik, doma iz Pervene pri Moškanjcih in Jožef Jaušovec, narednik, doma na Radomerskem Vrhu.

Sv. Gora pri Gorici.

Svetišče in samostan na Sveti Gori pri Gorici sta po zadnjem obstreljevanju v razvalinah. Od strelav grozno razdejani zvonik še štrli proti nebu. Zato pa je svetogorska Mati božja Italijana zopet zapodila izpred svojega obličja.

Iznajdljivost naših brambovcev.

Ne samo, da so se vojaki na italijanskem bojišču kolikormogoče zavarovali proti zimi in kraški burji s tem, da so si postavili cele vasi strelnic, umreč — kar je bolj imenitno — poiskali so si naravnih votlin. Nedavno so našli s kamenjem zasuto luknjo vodečo daleč v globočino. Očistili so jo ter opazili velik temen prostor. Spustili so se po vrveh nizdoli ter našli prostorno, suho votlino, v kateri je prostora za več kot 800 ljudi. Posrečilo se jim je dobiti še poseben izhod, ki je bil poprej ves z grmovjem zarastel. To »dvorano« so si takoj priredili za stanovanje. Pa tudi sicer so si vojaki izdolbili v skale do 40 podzemeljskih prostorov za posadke strelskih jarkov. Tu je moštvo popolnoma varno pred najtežjimi krogami. Postelje se nabajajo ena nad drugo; žične mreže so napravili vojaki sami, nanje pa nastilali turšično slamo. V kotu je telefon, ki veže moštvo z zunanjim svetom; stene so obložene z deskami, strop podprt s travverzami, vhod se da zapreti. Napeljali so v te jame celo električno razsvetljavo. Ljudje ob fronti niso nikoli brez dela, vedno si izmislijo kaj novega. Spletli so celo notranjo opravo iz vrbovega bičja in vej. V rednih razmerah se imajo v svojih brlogih prav dobro; pojo in vriskajo.

Pozdravi za zeleno Štajersko.

Absolvent marib. gimnazije, g. Franc Pelel, doma od Sv. Jurja ob Ščavnici, ki je iz enoletno-prostovoljske šole prostovoljno kot enoletnik-pešec odšel nad Laha, piše ranjenemu tovarišu M. Š.:

20. oktobra 1915. — Kako mi gre, bi mogoče rad vedel? V primeri s prej, ko sem bil še infanterist, sijajno!

Mogoče si spregledal uradno poročilo od 8. okt. Tam je stalo približno tako-le z Doberdolske planote: „Včeraj so oddelki pešpolka št. 87. pri Selcih prepodili z napadom sovražnika iz njegovih strelskih jarkov, odbili sovražni protinapad in razstreljevali sovražne jarke...“ K temu nekaj opazk. Laški fratelli so rili proti nam in nam pred nosom napravili okop. Od tam so venomer nadlegovali naše predstraže in tudi meni bi bil skoraj preluknjal kožo, ko sem nekaj zunaj blodil med žičnimi ovirami. Če so nas pa od tam zmiraj pozdravljali z ročnimi granatami in minami. Veš, da sem bil jezen, da se mi je žolč razlival! Kaj je bilo storiti? Artilerija (naša) ni smela streljati, ker bi bila potem raznesla tudi naša Krija, ker je bila razdalja prekratka. Čak, presneta polenta in loj! Ob 7. uri zvečer je naša stotinja sama vrgla Čiče iz tiste postojanke. Uplenili smo metalca min, eno strojno puško in precej plemenitih Makaronskih. O nasokotu samem podrobneje poročati, bi vzelo preveč prostora. Divji „hura“-klici, divji boj z baioneti, „o mama mia“-vpitje, kri, artilerijski ocvirki, potem strasna eksplozija, ker smo jim približno 50 kg ekrazita podlegli pod postojanke, laške peskove vreče so bile raztrošene po celim bregu in v eni uri je bilo uničeno trdapolno italijansko delo štirinajstih dni. Veš, malo tesno pa me je prišlo pri sreč, ko sem kot primus (prvi od svojega voda; moj vod je tvoril desno krilo)-skočil čez sovražno steno iz peskovih vreč! Seveda potem splošna pohvala od g. polkovnika, brigadirja itd. Predlagan sem bil tudi za odlikovanje, bo torej vsaj mala srebrna čez par tednov krasila moja „junaška“ prsa, potem pa tudi upam postati kadet in tako bom svoje šolske tovariše kmalu prehitel. Lahki že spet besne, mečejo nam vrednostne pošiljke... Dva dni že poka Čič uvod k pasjim dnevom. Poskušal bo zadnjo predzimsko ofenzivo; še pač hoče biti te pen“.

Drugič piše po ofenzivi dne 28. okt.: Lahi so se torej zopet namazali. Sicer pa pišejo listi čisto resnico. No, dasi me je parkrat poškrbilo kamnjenje, drugih posledic pa ni bilo, kakor da mi je pri vsakem novem poku zaukalo v glavi, da sem se po noči od silnega glavobola vlačil kakor pijan po postojankah, ko sem inspiciral svoj vod. Pozdravi mi zeleno Štajersko!

Vse šibe božje tepejo Italijane.

V pretečenem tednu, ko so Italijani z vso silo butali ob soško bojno črto in si razbijali glave, je hud potres v Apuliji povzročil milijonske škode. Iz Srednje in Južne Italije pa prihajajo poročila o groznih nalih in povodnjih, kakoršnjih niti stari ljudje ne pomnijo. Reka Tibera je narasla na nekaterih mestih do 14 metrov. Poplavlila je kraje

Piano Feri, Santa Passera, Prato, Carbone, Malafede in Ponte Galero. Vsa rimska okolica je pod vodo. Brzojavne zveze med Severno in Južno Italijo ter med Sicilijo so pretrgane. Ustavljen je ves železniški promet v Južni Italiji. Grozne povodnji sahtevala na tisoče človeških žrtev in škoda, katero so povzročile, se ne da niti približno preračunati.

Vsa Gornja Italija polna ranjencev.

Iz Lugana se poroča dne 6. novembra: V Milanu, v Veroni in sploh v vseh gornjeitalijanskih mestih je vse polno ranjencev. Vse šole, društveni prostori in vsa prazna zasebna stanovanja so spremenjena v vojaške bolnišnice. Vsa Gornja Italija je ena sama velika vojaška bolnišnica.

Ujeti Italijan s 7 srajcami.

Koncem mesca oktobra so prepeljali v Inomost na Tirolsko ujetega italijanskega vojaka, ki je imel na sebi 7 srajc in kljub temu je zatrjeval, da ga je še hudo zeblo. Ako te italijanske pare že mesca oktobra tako zebe, da morajo nositi na sebi 7 srajc, kako še le bo mesca decembra in januarja?

Slovenec Lah ne odkupi korajže.

Franc Kacek, ki služi pri črnovojniškem bataljonu št. ..., doma iz Ključarvec, piše iz južnega bojišča:

Dne 20. oktobra je bilo zelo viharo vreme. Brezvestni Italijan nas je začel hudo napadati. Ali mi Slovenci, Moravci in drugi se nismo ustrašili njegovih napadov; stali smo kakor skale pri svojih postojankah. In kaj se je zgodilo? Po parurnem boju smo vrgli sovražnika nazaj brez kakih izgub. Drugi dan, dne 21. oktobra, je začela sovražna artilerija sipati silni ogenj na nas. Šrapneli in granate so žvižgale nad nami tako, da je bilo groza. Popoldne ob eni uri sta bila zadeta od sovražne granate Karl Opaka, doma iz Stare ceste pri Ljutomeru in Ehman Ludovik iz Marenberga. Kakor bi trenil sta bila mrtva. Res lepa in častna smrt! Bila sta uljudna, prijazna slovenska fanti. Bodi jima tuja zemljica lahka! Nam slovenskim fantom in možem pač lačni polentar ne more odkupiti korajže. Mi se vedno držimo gesla: „Za domovino in cesarja — živeti ali umreti!“ Tako tudi vi, slovenski fantje in možje, ki bodele prišli za nami: Le s korajžo in veseljem nad brezvestneža in zmaga bo naša! Vrnemo se veseli vsak k svojim domačinom. Srčne pozdrave vsem čitateljem „Slov. Gospodarja“!

Tudi na Tirolskem Lah odbit.

Slovenski fantje nam pišejo dne 1. novembra z bojišča na Tirolskem:

Siloviti napadi, na katere se je sovražnik dolgo pripravljal, so zaenkrat odbiti. Tudi tukaj na Tirolskem je poskušal Lah prodreti po vsej sili, pa krogle naših topov in pušk so mu to zabranile. Gromelo in žvižgalo je po zraku, kot bi se bližal sodnji dan, pa naše gore so trdne in še trdnjše kot skala stojimo na njih avstrijski vojaki.

Naše gorske havbice sovragu veliko prizadejejo, naj bo že gora visoka in strma, mi pridemo na njo, pa naj topove vlečemo ali nesemo. Zgodi se to tudi v bližini sovražnika, seveda po noči in potem mu je gorje, dokler se ne umakne in poskrije. Gotovo je bilo polentanjem pretesno v njihovi domovini, da pa jih ne bo več toliko prišlo nazaj, ko bo vojska končana, za to mi dobro skrbimo.

Nezvestega zaveznika pa moramo mi zmagati, naj velja kar hoče. Na veselo svidenje v domovini!

Za mejo tu italijansko slovenski fantje smo, domovje krasno naše z orožjem branimo. In, dokler v prsih mladih nam kri pretaka se, ej, mnogokrat sovrag nezvest še brul bo pete.

Vsem znancem in prijateljem v domovini srčne pozdrave!

Jožef Šmajš, Franc Rojnik, Franc Lajh, Leopold Leskovar, Ivan Kolenko in Franc Petrovič.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Severna bolgarska armada je na celi črti prodrla do reke Morave. Po vročem tridnevem boju se je v petek, dne 5. nov. moralo Bolgarom udati drugo glavno srbsko mesto Niš, ki leži ob reki Nišavi blizu njenega izteka v Moravo. Prebivalstvo je vkorakajoče bolgarske vojake sprejelo z radostnimi vzkliki ter jih je obsulo s cvetjem. Velik je plen, ki je v tem mestu padel Bolgarom v roke; ujetih je bilo okoli Niša 5000 srbskih vojakov. Severno od Niša sta prešli v bolgarsko oblast v moravski dolini mesti Čuprija in Paračin, na jugu pa Leskovac. Sedaj se bolgarska armada pripravlja, da prekorači reko Moravo ter v zvezi z od severa in zahoda prodirajočimi našimi in zavezniškimi četami zgrabi in porazi glavno srbsko moč, ki dosedaj še ni prav posegla v boj, temveč se je umaknila v prostor med zahodno in južno Moravo.

Tej srbski armadi preti tem večja nevarnost, ker osrednja bolgarska armada prodira vedno dalje proti zahodu ter je že zavzela macedonsko mesto Tetovo, ki leži zahodno od Skoplja proti Albaniji.

Avstrijsko-nemški-bolgarski vojni objem srbske armade je vedno tesnejši in vedno krepkejši. Že se je zgodilo, da je v tem prostoru bila zdrobljena srbska moč in samostojnost. Bilo je to na Kosovem polju blizu Prištine na Vidov dan 15. junija l. 1389, ko so Turki premagali srbsko vojsko in zrušili srbsko državo. Vroč je bil ta dan ne toliko zavoljo poletja, kakor zavoljo vročega boja. Tudi jesenski dan, ki preti pokončati srbsko vojno, če se ne umakne v gore, bo vroč.

Medtem pa Srbi še niso obupali. Njihovo poslednje upanje so francosko angleške čete, ki jim z juga prihajajo na pomoč. Če je res, kar poroča italijanski list „Secolo“, so Francozi že prišli do Babune planine, severno od Prilepa ter so tam prišli v zvezo s Srbi. Južni in srednji del bolgarske armade ima sedaj važno in težavno nalogo, da prepreči združitev srbskih in francosko-angleških čet.

Bolgari vkorakali v Niš.

Bolgarsko generalštabno poročilo z dne 5. novembra se glasi:

Po tridnevni srđitih bojih je bil Niš, prvovrstna srbska trdnjava in drugo glavno mesto Srbije, danes (petek, dne 5. nov.) ob 3. uri popoldne po naših četah zavzet.

Sovražnik se naglo umika, naše čete ga zasledujejo.

Nad trdnjavo Niš veje bolgarska zastava.

Niš za vedno Bolgarski.

Bolgarski vrhovni poveljnik, general Žekov je poslal kralju Ferdinandu o priliki zavzetja Niša sledečo brzojavko: Po tridnevem najsrđitejšem boju je stopilo mesto Niš za vedno v ozemlje bolgarskega kraljestva in bo kinčalo krono našega vladarja.

Bolgari zasedli Leskovac in Tetovo.

Bolgarska armada je dne 8. novembra zasedla mesto Leskovac v Moravski dolini (južno od Niša). V Macedoniji pa se je isti dan posrečilo bolgarskim četam, da so iztrgale Srbom mesto Tetovo (zahodno od Skoplja.)

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Avstrijske in zavezniške čete prodirajo na cestah, ki peljejo v Sandžak in na Kosovo polje. Kolikor se da posneti iz vojnih poročil, sta nekako že dve tretjini Stare Srbije v naših in bolgarskih rokah. Naše prednje vrste so že do 140 km globoko v Srbiji. Velik oddelek srbske armade se umika v Sandžak-Novipazar. Posebne važnosti je tudi združitev avstrijskih in bolgarskih čet na črti Paračin—Zaječar. Naša bojna črta se sedaj veže z bolgarsko in se razteza od črnogorsko-hercegovskega ozemlja čez Višegrad preko Ivanjice do bolgarske meje.

Od zadnjega našega poročila so naše čete za-

vzele sledeča srbska mesta: v dolini zahodne Morave Kraljevo (južnozahodno od Kragujevca), Kruševac (južnoizhodno od Kragujevca), nadalje Ivanjico (ob Moravici južnoizhodno od Užic). Plen, ki so se ga polastile naše čete v Kragujevcu, Kraljevu in drugih mestih, je izredno velik.

Vprašanje je sedaj, kaj bo storila srbska armada? Ali se bo umaknila v črnogorske in albanske gore, ali se bo skušala pretolči skozi bolgarski obroč v južno Macedonijo, kjer hitijo Francozi in Angleži Srbom na pomoč, ali pa se bo na Kosovem polju ali kje v Sandžaku-Novipazar ustavila ter sprejela bitko. Vsekako se n. haja srbska armada sedaj v silno nevarnem položaju. Ta položaj vedno bolj uvideva kralj Peter in njegova vlada, ki je že tudi na poti v Črnogoro.

O bojih ob črnogorski meji ni določnih poročil. Črnogorska poročila govorijo o nekih uspehih zoper naše čete na črti Troglav—Avtovac. Gotovo je, da se vršijo ob črnogorsko-hercegovski meji vroči boji. Čim bolj se srbska armada umika proti Črnigori, tem večja postaja važnost tudi tega bojišča.

Kraljevo zavzeto.

Zavezniške čete so dne 6. nov. vkorakale v mesto Kraljevo, ki leži južno zahodno od Kragujevca ob izlivu Ibarja v Moravo.

Kruševac zavzet.

Naša armada kateri poveljuje general Gallwitz, je dne 8. novembra zavzela mesto Kruševac ob Moravi (severozahodno od Niša). Tudi višine, ki se raztezajo na izhodni strani Kruševca, so naši zasidli.

Ivanjica naša.

Naša armada je dne 9. novembra zasedla Ivanjico, ki leži 36 kilometrov južno od Čačaka. Po zavzetju mesta je vrgla Srbe z višinskih postojank ob cesti Ivanjica—Kraljevo.

40 000 Srbov ujetih, 340 topov uplenjenih.

Iz Berolina se dne 9. novembra poroča: Armadi generala Kövessa in Gallwiza sta ujeli samo v zadnjih dneh 12 000 Srbov. Število d. sedaj ujetih Srbov znaša 40 000 mož. Dosedaj je bilo uplenjenih 340 topov, od teh so jih uplenili Bolgari 80, nadalje 100 000 pušk, veliko število strojnih pušk, 15 metalcev min, veliko žarkometov, mnogo železniškega in drugega vojnega gradiva ter velikanske zaloge municije.

Srbska vlada na begu v Črnogoro.

Iz Milana se poroča, da so zapustili zastopniki tujih držav ter srbska osrednja vlada, ki se je še le pred kratkim preselila iz Kraljevega v Mitrovico, že tudi poslednje mesto ter se nahaja na begu v Črnogoro.

Strelivo za Bolgarijo in Turčijo.

Te dni je priplulo v Belgrad več sto avstrijskih in nemških ladij, ki vozijo po Donavi strelivo za Bolgarijo in Turčijo. Ladje so že odplule proti izhodu.

Pegasti legar v srbski armadi.

Iz Bukarešte se poroča: V zadnjih dneh je zbežalo iz Srbije čez 15 000 beguncev, ki so se naselili v Rumuniji. Med srbskim vojaštvom in prebivalstvom razsaja pegasti legar, ki zahteva vsak dan veliko število človeških žrtev.

Slovenski fantje slovensko-štajerskega pešpolka prvi v Belgradu

Erhatic Filip, četovodja pri pešpolku piše svojemu bratu:

Srbsko bojno polje, proti koncu oktobra. Dragi in ljubi mi brat! Gotovo si že zvedel, da je padel Belgrad in začutil z drugimi veselje nad tem, a takšnega ne, kakor mi tukaj. Hujo je bilo pri Belgradu; po noči voznja čez deročo Donavo in potem napad; ko smo naskočili mesto, se je trebalo boriti za vsako ulico posebej. Skozi okna so mogle srbske puške, pa Srbi so jo vendar morali popihati na drugo stran mesta in ven iz njega. Tako smo mi slovenski fantje prvi naskočili Belgrad in 9. oktobra z zelo malimi izgubami srečno prišli v glavne ulice tega velikega mesta. Tukaj smo se ustavili, obesili avstrijsko zastavo na najvišjo hišo, zapeli cesarsko pesem in več drugih, katere slovenski vojaki radi pojemo. Takoj drugi dan smo začeli prodirati dalje in šli za bežečimi Srbi, da je bilo veselje. Sedaj oblegamo eno glavnih postojank, ki bo kmalu v naših rokah.

Naš poveljnik podpolkovnik Franc Petter, to je mož hrabrosti, na katerega slovenski vojaki veliko držimo. Njegove besede pred napadom na Belgrad so bile: Vojaki, pokažite, kaj so S odnještajerci, pokažite, da ste od najboljših; jaz hočem biti s svojim bataljonom prvi v Belgradu. In res, bataljon podp. Petra je bil prvi v Belgradu. Kakor smo se izkazali mi v Karpatih in potem na laškem bojišču, tako tudi tukaj ne miruje spodnještajer ka kri.

Ti pa ljubljani brat, se spominjaj goreče v svojih molitvah nas vseh vsak dan, moli za mene, za celo naš vojsko, da bi nam ljubi Bog kmalu podelil slavno končno zmago in nas pripeljal srečno v naročje ljubljenih starišev, mene pa posebno k Tebi v srečne in mirne Slovenske gorice.

Pozdravlja in poljublja Te Tvoj

Filip.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Z ruskega bojišča prihajajo zdaj zelo skromna poročila. Obe nasprotujoči si armadi sta se zelo močno zakopali v svoje postojanke. Večje praske se vrše ob Strypi in na severu pri Dvinsku. Nasi so ruske napade na imenovanih delih bojišča krepko odbili.

Iz Rusije prihajajo zopet bolj pogosto poročila o veliki nezadovoljnosti, ki vlada med ljudstvom, o denarnih težavah ruske vlade itd.

Strypa-grob ruske armade.

Iz Curiha se poroča: Po soglasnih nepristranskih poročilih se je ruski poskus, predreti avstrijsko-nemško bojno črto ob reki Strypi, popolnoma izjalovil. Ruske človeške žrtve so tako ogromne, da prekašajo še celo one v najgroznejši karpatski borbi. Reka Strypa je grob ruske armade.

Nemško-francosko bojišče.

Kako je vodil Joffre bitko v Šampaniji.

Iz Amsterdama poročajo: Kakor se sedaj izve, je vodil francoski vrhovni poveljnik zadnjo bitko v v Šampaniji iz neke gostilniške kuhinje, ki so jo v naglici pripravili za generalni štab, ker je bila posebno pripravna za telefone. Tako so sedeli ob steni nekdanje kuhinje v jutro 25. septembra častniki generalnega štaba pri telefonih, da so rejemajo poročila o razvoju bitke, katera so potem klicali vrhovnemu poveljniku. Ta je sledil hipnim dogodkom na velikem zemljevidu, ki je bil razgnet na kuhinjski mizi. Od tam je dajal povelja. Jesti in piti ni bilo nikomur mar. List »France de demain« pravi, da vrhovni poveljnik in njegov štab od 25. septembra ob 9. zjutraj do 26. septembra ob pol 7. zvečer niso zavžili niti grizljaja kruha niti požirka vode. Dne 26. septembra ob pol 8. zvečer so mu sporočili častniki pri telefonih, da so sedaj dosegli te in te točke. Joffre je pogledal na zemljevid ter nato rekel:

»Sedaj gremo lahko jest.«

Novo grško ministrstvo.

V grški zbornici se je Zaimisovemu ministru izrekla nezaupnica. Radi tega je Zaimis odstopil. Na njegovo mesto ni prišel prijatelj naših sovražnikov Veniselos, kateri bi rad grško armado vpeljal v vojsko zoper nas, ampak 74letni državnik Skuludis, kateri je obdržal razum Zaimisa vse do

sedanje ministre, tako da ostane dosedanja vlada še nadalje na krmilu. Angleži in Francozi pritisakajo z vso silo na Grčijo, a dosedaj se brez očitnega uspeha.

Razne novice.

Nadvojvoda Evžen in general Borojevič — dektorja Pravna fakulteta zagrebskega vseučilišča je imenovala nadvojvodo Evgena in generala pl. Borojeviča za častna doktorja.

General Globočnik — častni občan tuga Rajhenburg. Trska občina v Rajhenburgu ob Savi je imenovala preblagorodnega gospoda Gustava Globočnika, generalnega majorja na italijanskem bojišču, svojim častnim občanom. General Globočnik je rajhenburski rojak. Čestitamo!

Bog čuva nad svojim ljudstvom. Dopisnik z Mirna pri Gorici pravi: »Sploh moramo reči, da Bog res čuva nad svojim zvestim ljudstvom. Obnašanje tukajšnjih žen in deklet proti vojakom je v moralnem oziru lahko zgledno za vse slovenske občine. Zato nas Bog in njegovi angeli tudi čuvajo. Celih pet mesecev vojke sta bila v Mirnu samo dva civilista tako ranjena, da sta umrla. Pri strašnem streljanju je to skoro čudež. Nekaj zasebnih hiš je tudi trpelo, pa te bomo potem še lepše pozidali, samo da nas Bog kmalu pripelje k popolni zmagi.

Mlad slovenski junak padel V borbi za Doberdolsko planoto je dne 22. oktobra daroval svoje mlado življenje France Voh, 21 letni sin Voh-Kruljeve družine v Št. Ilju pri Velenju. Padli je bil nečak mil. g. kanonika Voha v Mariboru. S Francetom je umrl zadnji možki potomec Voh-Kruljeve družine v Št. Ilju. Rajni je bil vzgleden mladenič, dika, ponos in up svojih starišev in sorodnikov. O smrti Franceta Voh, piše č. g. vojni kurat Kranjc mil. g. kanoniku Vohu dne 31. oktobra sledeče: Žalostno vest Vam moram sporočiti: Francek je 22. oktobra padel. Jaz sem zvedel za njegovo smrt še le pred dvema dnevoma, pa nisem mogel prej pisati, dokler se nisem bil popolnoma prepričal. — Gotovo je srečen! Saj je tako rad prihajal k sv. spovedi vsikdar, kadar mu je bila dana prilžnost; še 4 dni orečno je padel, dne 18. oktobra je prav pobožno opravil sv. spoved. Mil. g. kanonik! Blagovolite sprejeti moje najiskrenejše sozhalje! Vrli junak, ki si preli svoj mlado kri v ljutem boju z izdajalskim sovražnikom, počivaj sladko v južni zemlji!

Iz italijanskega ujetništva je ušel. Kalist Ketiš, naš dopisnik z bojišča, piše z italijanske fronte, da je za tiste dni oktobra v strašni italijanski ofenzivi prišel s svojim oddeikom v italijansko ujetništvo. Ketiš pa se je v usodnem trenutku v najhujšem ognju s svojimi srečno presegel skozi sovražne vrste in došel k svojim. Zato je bil povišan za narednika in je bil že odlikovan s hrabrostno kolajno. Vrli junak je doma od Sv. Trojice v Slov. gor.

Prekmurški Slovenec umrl. Iz Kaniže na Ogrskem se nam poroča, da je na goriškem bojišču umrl junaške smrti za domovino Miha Bassa iz znane ogrsko-slovenske rodbine, ki se sedaj nahaja v Lugacu pri Cmureku. Vojni kurat piše, da je Bassa pred smrtjo prejel sv. zakramente ter je umrl kot pravi krščanski junak. Padli je bil nadjunak mladenč in je v cmureški okolici pridno razširal »Slov. Gospodarja«. Bodi mu goriška zemlja lahka!

V Ljubljani sta umrla za ranami, dobljenimi na bojišču, vojaška delavca Jakob Koen iz Ljutomerske okolice in Franc Šolar iz Sel pri Slovenjgradcu.

Kateri letniki so vpoklicani 16. novembra? Uradni razglas z dne 1. novembra naznanja, da so za 16. november vpoklicani pod orožje le letniki 1875, 1876, 1877 1891 in 1895. O vpoklicu letnikov 1873, 1874 in 1896 razglas ničesar ne omenja in bodo torej skorogotovo vpoklicani še le za poznejši čas.

Letnik 1898 pride k prebiranju. Kakor izvemo, bodo mladeniči letnika 1898 v kratkem klicani k prebiranju. Občine so že dobile potrebna navodila.

Pogrešajo se: Anton Novak, služil pri domobr. pešpolku št. 26. 2. stot., pisal zadnjokrat 7. septembra 1914 iz Tržica, od tam odisel na severno bojišče v Galicijo. Odgovor na Matija Novak, p. d. Rešetar v Lucki vasi št. 39, pošta Luče pri Ljubnem Sav. dol. Štajersko. Stroški se povrnejo. Pešec Franc

Zamernik, dombr. pešp. št. 5. stotnija št. 36. vojna-pošta 72., zadnjo karto pisal spomlad leta 1915. Odgovor na Jakob-u Zamernik, p. d. Spotikar v Konjskem vrhu št. 28, pošta Luče pri Ljubnem Sav. dolina Štajersko. Stroški se povrnejo.

Orači v ognju bomb. V Solkanu pri Gorici so oče in dva sinova orali za ozimino. Nad njimi je plul francoski aeroplan; izpustil je bombo, ki je zadela in razmesarila orače in voli.

Vojški dopusti. C. in kr. 5. armadno etapno poveljstvo je kranjskemu deželnemu odboru sporočilo, da more gospodarske dopuste vojaškemu moštvu, ki je na bojišču, etapnem ozemlju, iz vojaških ozirov dovoljevati le v prav posebno oziroma vrednih slučajih, n. pr. če je obstoj kake rodline ogrožen itd. Prošnje za take dopuste mora, ko jih je potrdilo politično oblastvo, predpostavljeno poveljstvo s priporočilom službenim potom predložiti armadnemu etapnemu poveljstvu.

Škoraji za armado. Vojno ministrstvo je poskabelo, da dobijo oddelki, ki odhajajo na fronto nove vrste obuvale in sicer takozvane polškornje, kakor jih ima nemška armada. Te vrste obuvale ni samo lažje, ampak tudi bolj pripravna za korakanje po snežnem in blatnem ozemlju. Poleg škornjev dobi moštvo še tudi dvojce navadnih čevljev.

Vojški konji za kmečka dela. Vojno ministrstvo je odredilo, da smejo poveljstva vojaških konjskih bolnišnic konje, kateri so sposobni za poljska dela oddajati kmetom, da se tako opravijo nujna dela pred zimo. Tudi poveljstva nadomestnih bataljonov smejo, kolikor razmere dopuščajo, dajati konje na posodo. Prošnje se vlagajo naravnost pri poveljstvu konjske bolnišnice ali vojaškemu oddelku, ki razpolaga s konji. Konji se posodijo le v one kraje, iz katerih se v slučaju potrebe lahko iste tekom 48 ur odpokliče nazaj.

Kmečki mlinarji in kontrola glede uporabe žita in moke. Mlinar iz Slov. Goric nam poroča: V torek dne 9. nov. popoldne smo bili mlinarji, ki meljemo za kmečko prebivalstvo žito, poklicani v Maribor k poduku, kako nam je v bodoče postopati, ako kmet, najemnik ali viničar pripelje svoje žito v mlin. Povedalo se nam je, da moramo mlinarji odslej vsako množino žita, ki se pripelje v mlin, natanko (koliko kilogramov pšenice, rži, koruze i. t. d.) zabeležiti v seznamno knjigo, katera se nam je izročila od okraj. glavarstva. V to knjigo moramo tudi zabeležiti količino (težo) moke, ki jo je kmet odpeljal ali odnesel iz mlina. Knjiga je tako urejena, da se en list iztrga in vposleje pristojnemu šolskemu vodstvu. Te liste morajo mlinarji vsakega 10., 20 in 30. v mesecu odposlati šolskemu vodstvu, katero mora potem izračunati, ali imajo dotični posestniki, najemniki ali viničarji pravico do krušnih kart ali ne. Na ta način se hoče ljudstvo na deželi prisiliti, da se glede uporabe žita in moke strogo drži določene mere, t. j. 320 gramov moke ali 400 gramov žita za osebo na dan. Pri posvetovanju smo mlinarji navedli različne pomisleke proti tej odredbi, in sicer: Marsikateri mali mlinar nima tehtnice; drug zopet ni več natanko izpolnjevati izročenih tiskovin; izročeni zvezki so pomanjkljivi; več žitnih vrst, n. pr. soršica v tiskovini ni navedena i. t. d. Povdarjali smo tudi, da mlinar ne more vedeti, v kateri šolski okoliš spada posameznik, ki pripelje žito; mnogo, ali reči bi, večina kmetov iz Slov. Goric vozi svoje žito v mline onstran Mure, t. j. v radgonsko in lipniško glavarstvo, kjer bo kontrola nemogoča. Ali g. vladni komisar nam je odgovoril, da nesamo mlinarji, ampak tudi ljudstvo se mora strogo držati navodil, ki jih je v tem oziru izdalo cesarsko namestništvo dne 18. sept. 1915. — Želimo in zahtevamo z ozirom na važnost stvari, da se drugokrat tako važni predmeti pojasnijo v slovenščini. Odkrito povedano: več kot polovica udeležencev ni razumela, kaj je g. komisar razlagal. Kako pa se naj potem držimo predpisov?

Domači mlini ali žrmlje. Po deželi plasijo in begajo gotovi ljudje naše ljudstvo s tem, da širijo vesti, da je mletev žita na domačih mlinih ali žrmljah prepovedana. Take vesti so popolnoma iz trte izvite in hudobne. Na domačih mlinih smeš mleti žito kakor ti drago. Razirjevalce takih vesti pa je treba neusmiljeno prijeti.

Rok za oddajo ovsa podaljšan do 20. novembra. Okrajno glavarstvo v Mariboru je obvestilo dne 9. novembra podrejene občine, da je cesarska namestnija rok za oddajo ovsa podaljšala od 10. do 20. novembra t. l. Župani se opozajajo o tem odloku, da naj pojasnijo ljudstvu, da se mora

razun semenskega ovsa in ovsa za konje (1 kg. za en dan za 1 konja), ves oves brezpogojno oddati do 20. novembra. Kdor do tega časa ne bo izročil svojega ovsa vojno žitno prometnemu zavodu, se mu ga bo prisilnim potom odvzelo in bo dobil za svoj oves 10% manj kakor pa če ga prostovoljno odda. — Kakor izvemo, so dobili mlinarji naročilo od politične oblasti, da ovsa pod nobenim pogojem ne smejo zamleti. Oves, ki ga kdo pripelje v mlin, se mora odkupiti za vojno žitno prometni zavod. — Cena ovsa je določena na 26 kron za 100 kilogramov.

Za kmete. C. in kr. vojaško oskrbovalno skladišče v Mariboru kupuje nestisnjeno seno za 9 K 50, streseno slamo za 6 K, povezano slamo za 7 K.

Cene v mariborskem okraju. Okrajno glavarstvo Maribor je nastavilo sledeče cene, ako se kupuje od producenta: za 1 l mleka do 28 v, za 1 komad jajc do 11 v, za krompir do 1000 kg do 13 K, čez 1000 kg do 11 K. Cene za mleko in jajca bodo težko odgovarjale produkcijskim stroškom in navadnemu dobičku.

Jara pšenica. V kranjskem »Kmetovalcu« vprašuje neki poljedelec: »Pri nas ni navada sejati jaro pšenico, ker ljudje trdijo, da v naših hribih dobro ne uspeva; jaz sem jo vendarle sejal ter se je izvrstno razvijala, naredila je lepo klasje, ki je pa bilo prazno in sem komaj dvakratno seme pridelal. Zakaj jara pšenica v naših hribovskih krajih ne uspeva?« Odgovor: Pšena spada med tiste vrste rastlin, ki se same oplojajo in če je ob času cvetja neugodno vreme, pa se cvetje ne oplodi in navzlic lepemu klasju ostane prazno. Če pri Vas ozimna pšenica dobro obrodi, bo obrodila istotako dobro prav gotovo tudi jara pšenica, a izbrati bo seme od kake take vrste, ki bo primerno za Vaše kraje. Sedaj ko smo spoznali vsled vojne veliko važnost kmetijskega rastlinarstva, bomo morali tudi za našo deželo delati mnogo preskušanj, da dobimo za vsak kraj tudi primerno vrsto žita, ki bo v dotičnih razmerah dalo kolikortoliko zanesljiv pridelek.

Zvišanje davka na žganje. Nova cesarska naredba določa zvišanje davka na žganje in sicer za 40 vinarjev za vsak liter alkohola, tako da bo znašal od sedaj naprej davek na žganje 2 K do 2 K 50 v za liter alkohola. Nadalje določa cesarska naredba ustanovitev osrednjice za špirit ter najvišje cene za špirit.

Steklo se podraži. Zveza tovarnarjev stekla je sklenila, da takoj zviša cene za steklo in sicer za 15 do 20 odstotkov.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo v pretečeni dobi nekaj več popraševanja po tujem hmelju in cene so znašale 55—70 K za 50 kilogramov. V Žatec je prišlo večje število hmeljskih kupcev iz južne Amerike zlasti iz Argentine, ki nameravajo nakupiti večje množine hmelja. Glede dovoljenja za izvoz hmelja iz Avstrije se vrše pogajanja južno-ameriških vl d z angleško vlado.

Druga efektna loterija „Slovenske Straže“. Javno zrebanje 26. oktobra 1915 je izpadlo takole: Dobitek v vrednosti 5000 K je zadela srečka št. 57.361; 1000 K št. 29.728; 500 K št. 65.689; 300 K št. 76.739; 200 K št. 91.787. — Vsaka teh števil ima po pet pred- in pet zadobitkov v vrednosti 20 K; to se pravi: pet števil od navedenih števil navzgor in pet navzdol zadene v vrednosti po 20 K. 10 dobitkov v vrednosti po 100 K so zadele srečke št. 2.322, 21.776, 26.163, 40.695, 45.155, 50.839, 51.424, 74.373, 85.084, 96.811. — Vsaka teh števil ima po pet preddobitkov in pet zadobitkov v vrednosti po 10 K. 50 dobitkov v vrednosti po 50 K so zadele srečke št. 6.847, 8.339, 10.812, 14.486, 15.708, 18.894, 18.985, 21.692, 21.811, 23.622, 24.259, 25.644, 29.824, 32.660, 34.277, 37.322, 37.373, 39.593, 40.822, 42.243, 44.092, 45.964, 48.836, 50.835, 51.310, 54.646, 56.099, 56.714, 59.130, 62.511, 63.238, 63.896, 69.355, 69.778, 74.129, 77.591, 80.160, 83.128, 84.071, 86.365, 87.831, 88.668, 92.925, 93.263, 93.681, 93.804, 96.733, 98.245, 98.506, 99.469. — Vsaka teh števil ima po 15 preddobitkov in 15 zadobitkov v vrednosti po 5 K. — Kdor želi imeti celoten zapisnik izrebanih srečk, ga dobi proti odškodnini 10 vin. v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani. Vsak ima pa zapisnik na razpolago tam, kjer je kupil srečke. — Dobitki se prično deliti dne 10. novembra.

Ponarejeni stokronski bankovci na Sp. Štajerskem. Zopet kroži v prometu na Sp. Štajerskem veliko število ponarejenih stokronskih bankovcev.

Samo v pretečenem tednu je bilo dognanih nič manj kakor pet takih slučajev, pri čemur so že bile tri revnejše osebe občutno prizadete. Ponarejeni so iz debelejšega papirja in so cunjaste zunanjosti. Od pristnih se jih spozna na prvi hrib na ta način, ker nima številka »100« na ponarejenih bankovcih prav nobenega okraska, dočim je na pristnih obrobljena z okraskom. Torej pozor!

Brzajavne žice in živali. Pri nas posedajo včasih cele vrste ptic na brzajavnih žicah, v naglem letu proti žicam se ubije jerebica, šoja in voga. V Indiji menijo opice, da so žice in drogi njim postavljena priprava za telovadbo. Na Javi je opazoval nadzornik žic, da izključujejo žolne velike luknje v trdi les drogovi; najbrž v misli, da povzroča šumenje v drogu kaka žuželka. Na Norveškem obložijo zasajene droge z velikimi kamni. V nekem kraju so bili ti kamni vsako jutro odmetani. Oblast je iskala krivice in je nastavila stražo; prišel je medved, ki je pritiskal šape k drogu in godrnaje razmetaval kamenje. Menil je, da šumi v drogu roj os in da pride do medu.

Ženska — čevljarski mojster. V Klosterneuburgu je moral čevljarski mojster Rudolf Ehrlich pod orožje. Doma je zapustil ženo, dva pomočnika in nekaj čevljarskih učencev. Njegova žena se je v teku časa priučila čevljarske obrti v toliki meri, da sedaj popolnoma nadomešča svojega moža in njeno čevljarsko delo je kakor se zagotavlja, še mnogo boljše, kakor marsikatega izučenega in dobrega čevljarskega mojstra. Žena je s čevljarskim delom preobložena.

Levičniki. Pri nemški armadi so preiskovali pred par leti, koliko je levičnikov, in so prišli na to, da je bilo leta 1909 med 266.270 novincev 10.292 levičnikov; večina teh je prihajala iz juga cesarstva. Dognali so tudi, da se podeduje levičnost in da je več levičnikov kakor levičnic, pri 5,2% dečkov samo 2,6% deklic. Levičnik se raje upira na levo nogo, njegova leva stran života in obraza je krepkejša od desne strani. Presenetljivo je, da je med levičniki dosti jeclavcev, od desničnikov jih je komaj 3,62%, od levičnikov 12,3%.

Zaradi ogledstva obsojena. S pravomočno sodbo c. kr. domobranskega sodišča petega armadnega etapnega poveljstva je bil trgovec Franjo Petrič obsojen na smrt na vešalih zaradi zločina ogledstva, kaznen pa se je izpremenila na ustrelitev in se je izvršila dne 2. novembra t. l. Z isto sodbo je bil obsojen trgovec Alojzij Rabsberger na 15letno težko poostreno ječo zaradi hudodelstva proti vojni moči države.

Lepo počasi. Ko se je bila začela vojska, se je nabralo v Arhangelskem na Ruskem več milijonov jajc, ki so čakala, da se izvozijo v inozemstvo. Vojska je ustavila izvoz. Tri mesece je trajala vojska in že je primanjkovalo v Petrogradu jajc. Spomnili so se na milijone jajc v Arhangelskem in vlada jih je ukazala prepeljati v Petrograd. Pretekel je mesec dni in namesto jajc je prišlo v Petrograd poročilo, da niso jajc prav sveža, saj je trebalo nekaj časa, preden so jih pripeljali z vseh strani široke Rusije v Arhangelsk. Vlada je imenovala komisijo, ki naj bi sklenila, kako bi se poboljšala in uporabila pokvarjena jajca. Komisija je bila sestavljena iz zdravnikov, kemikov in profesorjev. Posvetovali so se mesec dni in posvetovali bi se še kak mesec dni, ali vojni minister je javil, da se je oglašil podjetnik, ki hoče spremeniti jajca v prah, ki se lahko pošlje na bojišče. Podjetnik potrebuje za to dovoljenja in 300.000 rubljev denarja, da zgradi tovarno, kjer bi sušil jajca. Vojno ministrstvo se je posvetovalo par mesecev s komisijo in je zavrglo slednjič podjetniško ponudbo. V tem času so postala gnila jajca nevarna za javno zdravje, treba jih je bilo zakopati in politi z apnom.

Koledar za slovenske vojake za leto 1916 je letos gotovo najboljši in času najbolj primeren slov. koledar. Obsega tudi še zadnje 4 mesece letošnjega leta. Krasi ga lepa slika cesarjeva. V koledarju najdeš 10 strani molitev, ki so primerne za vojake na bojišču. Razven tega te ta koledar poduča o podporah družin, o penzijah vdov in sirot, o penzijah invalidov i. t. d. Ob koncu ima tudi vzorce za prošnje na razne urade v zadevi podper in penzij. Koledarja se je dozdaj razpečalo med slov. vojaštvom že 10000. To kaže, kako je priljubljen vojakom na fronti, ki ga enkrat vidijo, si ga gotovo naroče in ga težko pričakujejo. Stane pa s poštno vred 1 K; brez poštnine 10 v manj. Naroči in dobi se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Dopisi.

Maribor. S srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje je odlikovan

računski podčastnik Franc Recer, bivši oskrbnik graščine Hrastovec v Slov. gor.

Kamnica pri Mariboru. Na italijanskem bojišču je padel, zadet od sovražne kroglice v glavo, dne 23. oktobra t. l. poročnik Ernst Hofbauer, sin tukajšnjega župana in nadučitelja Antona Hofbauer.

Hotinja vas pri Mariboru. V soboto dne 30. oktobr. t. l. je nagle smrti umrl tukajšnji posestnik Franc Kosmač, p. d. Korpar. Bolehal je že dalj časa na takozvanem Valentinovem bolenju, ter je tudi tej bolezn podlegel. Zapušča ženo in dve majhni hčerki. Ker je tako nagle in neprevidene smrti umrl, a bil vseskozi pravičen in pošten mož, kateri ni poznal sovraštva med občani, mu naj bodo dobri Bog milostljiv.

Hoče. Nemila smrt nam je vzela prav pridno slovensko ženo Marijo Malajner iz Rogoze. Pogreb je volil ob obilni udeležbi ljudstva in domačih treh duhovnikov č. g. kaplan Karl Malajner, njen sin, v četrtek 4. nov. Pokojna je bila vzorna, res zlata mati. Delavna in marljiva kakor mravlja, pa polna globokožive vere. Kot dobra in pobožna mati je tudi svoje otroke lepo izredila. Karl je duhovnik, Roza je obče spoštovana in čislana žena g. krčmarja Jožeta Gselmana v Spodnji Hoči in Franc je priden in delaven kmet na domačem posestvu. Počivaj v miru mati blaga, in prosí v nebesih, da nam Vsemogočni podeli še veliko takih mater, kot si bila Ti!

Hoče. Za 3. avstr. vojno posojilo so podpisali po tukajšnji kmečki hranilnici in posojilnici sledeči: Novak Jožef 1000 K; Hergouth Franc 2200 K; Čveček Franc 500 K; Frangež Jernej 4000 K; kmečka hranilnica in posojilnica v Hočah 10.000 K; Karl Visočnik 200 K; Lohnik Jakob 200 K; Vernik Anton 1000 K; Lebe Franc 2000 K; Janžič Katarina 1000 K; Lešnik Simon 900 K; Wornik Barbara 1000 K; Wornik 1000 K; Frangež Franc 1000 K; Frangež Neža 1000 K. Skupaj 27.000 K. Pri pošti: Potočnik Janez 2000 K.

Sv. Barbara niže Maribora. Dne 6. novembra smo pokopali pridno in vrlo gospodinjo Ano Grahornik, mater petero otrok. Rajna zapušča zalujodega moža, dve hčeri in tri sinove, ki so vsi pod cesarsko zastavo, od teh se dva nahajata na italijanskem bojišču. N. p. v m.!

Vurberg. Zopet imamo v gradu begunce. Dne 22. oktobra so prišli. Imajo seboj zdravnika in duhovnika. Zadnji Galicani so odšli dne 1. septembra. Bilo jih je z vsemi okrog 600 Poljakov, Rusinov in Judov. Umrlo jih je na Vurbergu 47. Na pokopališču imajo križ z poljskim napisom.

Sv. Anton v Slov. gor. Ljudevit Poljanec, vrli član naše izobraževalne organizacije piše z italijanskega bojišča svoji sestri: Hudi napadi, ki so trajali zadnje dni oktobra, so sedaj nekoliko ponehali. Lah jih je dobil pošteno po grbi. Dokler se slovenska kri tukaj bori, Italijan slovenske zemlje ne dobi. Vsi smo ponosni, da smo postavljeni na tako izvanredno važno, zgodovinsko torišče. Ponesni pa smo posebno na našega slovitega poveljnika, preslavnega hrvaškega rojaka, generala Borojeviča. Vsi ga imenujemo očeta Radeckega. Mnogo pozdravov.

Ploderšnica. Zopet smo dobili vest, da nam je bela žena dne 28. oktobra z naše male občine pokosila 26 let starega mladeniča Metoda Perčiča in sicer na ruskem bojišču. Ta mladenič se je v vojski proti sovražniku tako pogumno boril, da si je tam zaslužil pohvalno spričevalo in kolajno drugega razreda. Ko je te reči dobil, je od samega veselja s še hujšo srditostjo in korajžjo proti sovražnikom se vojskoval. Svoje mlado življenje je padli junak daroval za našo ljubo slovensko domovino in našega presvitlega cesarja. Vi pa starši pogledajte večkrat njegovo pohvalno spričevalo in njegovo kolajno, katero ste dobili za spomin vašega padlega sina. Lahko si boste mislili, da vaš ljubljani sin ni bil zastoj na bojnem polju. On se je hrabro vojskoval za našo ljubo domovino. Mladenec Metod, spavaj tam v tuji zemlji mirno, pa ne na večno! Imamo upanje, da se bomo enkrat tam zgoraj, kjer ni več trpljenja, nad zvezdami videli.

Police pri Radgoni. Žalostne novice se dandanes javljajo iz raznih občin in krajev. Tudi od tukaj so enaka poročila. Mnogo naših dobrih mož mladeničev je že pod vojaško zastavo, da branidomovino ter najdražje — svojo kri — darujejo za svojega cesarja. Med temi sta mladeniča Ivan Sert in Franc Hamer. Prvi je dne 2. septembra v »Sl. Gosp.« opisal, kako ginljivo so bili pri sv. maši v

gozdu in kako so s povzdignjenimi rokami molili in se zahvaljevali Bogu za zmago. Ivan Sert je še prosil očeta, naj bi mu obnovili naročnino za »Sl. Gosp.«, ko je potekla, a ni več čakal, da bi Slov. Gospodar zopet prišel v njegove roke, ker mu je prej sovražnik luč življenja ugasnil. Franc Hamer je že lani na severnem bojišču v noge ozebel tako, da se mu je z obuvalom vred koža sezula. Dne 25. oktobra pa je bil zadet od svinčenke in je na bojnem polju mrtve obležal. Dobrim starišem naj bodo besede potrpežljivega Joba v tolažbo: »Bog je dal, Bog je vzel, njegovo ime naj bo česceno!«

Makole. »Cvet za cvetom pada v grob.«. Koliko žrtev je že vzela ta strašna vojska naši županiji. Padel je Vaupotič, padel Krošl, padel sedaj ta, sedaj oni. Sedaj smo pa zvedeli spet za eno žrtev več. Jurij Frangež je to 20 leten, krepak, vedno vesel in korajžen, zaveden in izobražen fant. Bil je pevec nad vse druge, njegov tenor je prevladal še tako močan fantovski zbor. Ljubil je svoj dom nad vse. Ko se ga vabili brat in sorodniki za seboj v Ameriko ni šel. Rekal je pogostoma: »Moje največje veselje je mlat in košnja, ne pa delo v rudnikih in po fabrikah.« Bil pa je res delavec kot nikdo v njegovih letih. Izgubil je očeta že v 7. letu in smemo reči, bil je gospodar od 15. leta naprej. In dasi tako mlad, bil je vendar vzoren gospodar in dober sosed. Pogrešamo ga vsi, našega Jurka, najbolj pač njegova žalostna mati in sestre. Padel je že 7. julija pri Varšavi in je bil pokopan na samostanskem pokopališču, kakor se nam je sedaj poročalo od Rdečega križa. Bog daj mir njegovi duši, nam ki žalujemo za njim, pa tolažbo.

Konjice. V sredo dne 17. nov. se vršiv prostorih kmečke posojilnice okrožni združni shod. Začetek ob 1/2 12, uri predpoldan (po prihodu vlaka). Funkcijonarji vseh zdrugetv v okrožju se naj shoda udeležijo.

Ormež. V četrtek dne 18. novembra se vrši v Kletarski gostilni okrožni združni shod z zelo zanimivim sporedom. Začetek ob 9. uri predpoldne. Člani načelstev in nadzorstev v okrožju se naj shoda polnoštevilno udeležijo.

Zadnja poročila došla v četrtek, 11. nov. Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglasa:

Dunaj, 10. nov.

Rusko bojišče.

V izhodnem delu Galicije vlada zopet mir, odkar so se izjalovili zadnji ruski napadi na našo bojno črto ob Strypi. Avstrijske in zavezniške čete so v hudih bojih preprečile ruski poskus predreti zahodno od Czartoryska našo bojno črto.

Italijansko bojišče.

Delovanje italijanske artilerije je bilo včeraj dne 9. novembra v obče zopet živahnejše. Sovražni napadi na južni del postojanke pri Podgori proti Zageri, pri Plaveh in na Col di Lana je bil odbit.

Na Nabrežino vržene sovražne bombe so usmrtille več nevojaških oseb, med temi eno ženo in troje otrok.

Srbsko bojišče.

Avstro-ogrške čete armade generala pl. Kövessa so zavzele južno-zahodno od Ivanjice močno utrjeno višino Okolista in so z naskokom napadle Eldoviste, južni del Jelice-Planine, katero so Srbi utrdili z več zaporednimi vrstami strelskih jarkov.

Južno-zahodno od Kraljeva prodirajo nemške čete ob obeh straneh Ibare. Južno zahodno so pridobile ozemlja pri Aleksandrovcu. Pri Nišu in Aleksinacu so vrgli Bolgari Srbe na levi breg južne Morave.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 10. nov.

Rusko bojišče.

Armada skupina generala-feld-maršala pl. Hindenburga. Zahodno od Rige je bil ustavljen ruski sunek proti Kemmernu.

Zahodno od Jakobovega (Jakobstadt) so bile močnejše sovražne čete, ki so napadle odbite. 1 častnik in 117 mož je bilo ujetih. Pri trdnjavi Dvinsk so se omejili Rusi včeraj dne 9. novembra na živahno artilerijsko delovanje.

Armada skupina generala pl. Linsinga. Ruski poskus predreti bojno črto pri Budki in severno od Budke (zahodno od Czastoryska) so odbili izhodno-pruski kurhesenski in avstro-ogrski polki. Protisunek je vrgel sovražnika nazaj v svoje postojanke.

Srbsko bojišče.

Zasledovanje se vrši pravilno in uspešno. Kakor je sedaj dognano, znaša plen pri Kruševcu 103 popolnoma novodobne topove, velike množine municije in vojnega gradiva.

Armada generala Bojadjeva je ujela 3660 Srbov, uplenila v Nišu 100 in v Leskovcu 12 topov.

Bolgarski plen pri Nišu.

Bolgari so pri Nišu odvzeli Srbom 102 topa, 10 železniških strojev in ujeli 10.000 Srbov. Pri Leskovcu so uplenili 24 železniških strojev, 54 osebnih in 234 tovornih vozov, 82 vozov olja in 10 vozov patron.

Potop italijanske ladje.

Iz Chiassa se dne 9. novembra uradno poroča:

V nedeljo popoldne je podmorski čoln, kateri je imel razobešeno avstrijsko zastavo, na morju med Sardinijo in Alžirjem potopil italijanski parnik »Ancona«. Na potopljeni ladji je bilo 422 potnikov, večinoma izseljencev v Ameriko in 6000 kubičnih metrov blaga. Ladja je plula proti Novemu Jorku. Rešenih je le 270 oseb, med njimi 60 mož posadke. Kakor poroča »Corriere della serra« je ladja, ko je opazila podmorski čoln, izpočetka hotela utesiti, potem pa se je ustavila. Nato so padali na njo streli, in sicer strel za strelom. Ladja se je naglo potopila.

Razven tega se poroča, da so avstrijski podmorski čolniki potopili italijansko ladjo »Eliza Francesca«, francoska parnika »Yser« in »France« ter angleski prevozniki »Woodfield«. Od poslednjega je 42 mož priplavalo do obrežja, od prejšnjih treh pa so bili, kakor se dozdeva, vsi potniki in vse moštvo rešeno.

Italijani v Libiji hudo tepeni.

Iz Carigrada se poroča, da so arabski rodovi v Libiji odvzeli Italijanom 9 mest, trgov in vasi. Italijani so imeli v teh bojih izredno velike izgube. Mnogo ujetnikov, topov in streliva je ostalo v arabskih rokah. Samo v mestu Fezzan so Italijani izgubili 5 topov in strojnih pušk, v Syrtu 12 topov, 3 strojne puške in 3 manjše topove. Čete, ki so bile poslone iz Tripolisa Italijanom na pomoč so bile silno tepene in so se morale umakniti v Tripolis nazaj.

Trbovlje. Igra »Deseti brat«, katero je priredil dne 31. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne naš orlovski odsek skupno z »Dekliško zvezo« v prid »Rudečemu križu«, je v vsakem oziru dobro vspela. Igralci so se dobro zamislili v svoje vloge, zato pa tudi občinstvo, med katerim je bilo opaziti več domače inteligence, ni štedilo s pohvalo. Obsirna dvorana »Društvenega doma« je bila natlačena polna, a še je moralo oditi mnogo obiskovalcev, ker niso dobili prostora. Igra se bode zato v nedeljo dre 14. novembra t. l. ponovila. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Vstopnina navadna. Ker je čisti dobiček namenjen za vdove in sirote padlih vojakov, se preplačila hvaležno sprejemajo. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala, zato uljudno vabi tem potom k obilni udeležbi odbor.

Listnica uredništva.

K. M. Ljutomer: Čez Vašo »željo po miru« bi nam g. državni pravdnik napravil črto z modrim svinčnikom. Le potrpljenje! — J. M. Senežki Vrh: Za vojake v fronti tista oprostitev ne pride v poštev. — J. B. Vransko: Reklamirajte ali pa se pritožite na pošto ravnateljstvo. Sicer pa so sedaj poštna razmere povsod zelo težavne.

Loterijske številke.

Trst, dne 3. novembra 1915: 52 80 62 19 47
Dunaj, dne 6. novembra 1915: 29 51 90 81 71

Pivnica v Laškem trgu

odda v najem takoj Dr. Josip Kolšek ravnotam. 666

